

Ranunculus sulphureus

Polarsmörblomma

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Ranunculales (ranunkelordningen), **Familj:** Ranunculaceae (ranunkelväxter), **Släkte:** *Ranunculus* (ranunkler), **Art:** *Ranunculus sulphureus* - polarsmörblomma Sol. **Synonymer:** *Ranunculus nivalis* var. *sulphureus* (Sol.) Wahlenb., *Ranunculus altaicus*, *Polarranunkel*

Kännetecken

Polarsmörblomma är en flerårig, 8–20 cm hög ört med gula blommor. Stjälken är upprätt med rostbruna hår. De nedre bladen är skaftade och grunt flikiga och med tvär eller kilformig bas. Bladundersidor och skaft är håriga. Den har fem kronblad vilka är dubbelt så långa som fodret. Pistill och fruktsamling har bruna hår. Polarsmörblomma liknar den närliggande fjällsmörblomman *R. nivalis* men denna har nedre blad med hjärtlik bas som är djupt flikiga och dess pistill/fruktsamling saknar hår.

Utbredning och status

Polarsmörblomma förekommer dels på ett par närliggande fjäll norr om Torneträsk i Torne lappmark, dels längre norrut vid norska gränsen (upptäckt 1998). Arten upptäcktes som ny för Sverige 1925. Uppfattningen om den sydliga förekomstens omfattning har varierat på grund av en viss förvirring av namnsättningen på de kringliggande fjällen som genom 1900-talet bland annat bytt namn med varandra. Antal blommande exemplar varierar mycket mellan åren. Den svenska förekomsten är den sydligaste kända i Norden. I Norge förekommer den i övrigt dels i ett område i Troms norr om Treriksroset (även en lokal i Finland), dels i ett område i nordöstra Finnmark. Artens övriga utbredning är cirkumpolär med en lokalgrupp på Kolahalvön och från norra Uralbergen och Novaja Semlja mer eller mindre kontinuerligt genom Sibirien, norra Alaska, arktiska Kanada, Grönland och Svalbard.

Ekologi

Polarsmörblomman växer fuktigt i snölegor, vid bäckar och på översilningsmark. Den är indifferent till kalk. Arten växer i lågalpin region.

Hot

Inga akuta hot är kända mot polarsmörblomman men den begränsade förekomsten motiverar hotkategoriplaceringen som sårbar. En klimatförändring som leder till att artens lokaler blir torrare, att snölegorna blir mindre och kortvarigare kan dock vara negativt på sikt.

Åtgärder

Polarsmörblommans förekomster ligger inom ett Natura 2000 område och det är viktigt att arten kommer med i områdets bevarandeplan. Arten övervakas av floravaktare.

Övrigt

Polarsmörblomma är fridlyst. Utländska namn – NO: Polarsoleie, DK: Polar-Ranunkel, FI: Rikkileinikki.

Naturvård

Fridlysnig: Fridlyst enligt Artskyddsförordningen (SFS 2007:845), enligt paragraf: 8. Bestämmelsen gäller hela landet

Litteratur

- Gjærevoll, O. 1990. *Maps of Distribution of Norwegian Vascular Plants. II. Alpine Plants*. Trondheim.
- Jakobsson, A. 1997. Sällsynta fjällväxter i Torne lappmark. *Examensarbete på Biologisk-Geovetenskaplig linje*. Stockholms Universitet.
- Nilsson, Ö. & Gustafsson, L.-Å. 1982. Projekt Linné rapporterar 121–132. *Svensk Bot. Tidskr.* 76: 135–145.
- Väre, H. 1997. Rikkileinikki. I. Rytteri, T. & Kettunen, T. (red.) *Uhanalaiset Kasvimme*. Helsingfors.

Författare

Mora Aronsson 1995. Rev. Mora Aronsson 2007. © ArtDatabanken, SLU 2007.